

УДК 343.9

DOI https://doi.org/10.32782/galician_studies/law-2025-11-13**Шевченко Сергій Іванович,**

кандидат юридичних наук, доцент,

заступник директора Інституту післядипломної освіти та заочного навчання

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ,

<https://orcid.org/0000-0003-4133-8860>

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТИВНИХ ОЗНАК СКЛАДУ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 173-2 КУПАП

Наукову статтю присвячено дослідженню об'єктивних ознак складу адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Автором визначено, що актуальність здійснення наукового дослідження за обраною темою зумовлена важливістю правильної кваліфікації домашнього насильства та забезпечення ефективного адміністративно-правового реагування на його прояви. Проаналізовано судову практику застосування ст. 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення, на підставі чого виявлено проблемні питання встановлення об'єктивних ознак складу адміністративного правопорушення та доказування настання передбачених законом наслідків. Виокремлено наукові підходи до визначення об'єкта адміністративного правопорушення, передбаченого зазначеною нормою та встановлено відсутність єдності поглядів щодо його змісту. Констатовано, що безпосередній об'єкт домашнього насильства має ширший зміст та охоплює суспільні відносини, пов'язані із забезпеченням фізичної та психологічної недоторканності, безпеки, гідності й економічного благополуччя потерпілих осіб, що не обмежується формальним віднесенням ст. 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення до глави 14 «Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку». Досліджено особливості фізичного, психологічного та економічного насильства як форм протиправного діяння. Встановлено, що для правильної кваліфікації необхідно визначати характер насильницької поведінки, спосіб її вчинення, спрямованість та наслідки. Окремо проаналізовано особливості об'єктивної сторони кваліфікованого складу правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення, пов'язаного із вчиненням домашнього насильства стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи. Додатково проведено розмежування домашнього насильства, вчиненого «стосовно дитини», та насильства, вчиненого «у присутності дитини», оскільки зазначені обставини мають різне юридичне значення для кваліфікації діяння.

Ключові слова: адміністративно-правове реагування, адміністративна відповідальність, домашнє насильство, воєнний стан, об'єкт, об'єктивна сторона.

Shevchenko S. I. On the issue of determining the objective elements of the administrative offense provided for by article 173-2 of the code of Ukraine on administrative offenses

The scientific article is devoted to the study of the objective signs of the composition of an administrative offense, provided for by Art. 173-2 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses. The author determined that the relevance of conducting scientific research on the chosen topic is due to the importance of the correct qualification of domestic violence and ensuring effective administrative and legal response to its manifestations. The judicial practice of applying Art. 173-2 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses was analyzed, on the basis of which problematic issues of establishing the objective signs of the composition of an administrative offense and proving its consequences were identified. Scientific approaches to determining the object of an administrative offense, provided for by the specified norm, were identified and the lack of unity of views on its content was established. It is established that the direct object of domestic violence has a broader meaning and encompasses social relations related to ensuring the physical and psychological integrity, safety, dignity and economic well-being of the victims, which is not limited to the formal assignment of Art. 173-2 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses to Chapter 14 «Administrative Offenses that Encroach on Public Order and Public Safety». The features of physical, psychological and economic violence as forms of unlawful acts have been studied. It has been established that for correct qualification it is necessary to determine the nature of violent behavior, the method of its commission, direction and consequences. The features of the objective side of the qualified composition of the offense provided for in Part 2 of Art. 173-2 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses, related to the commission of domestic violence against a minor or underage person, have been separately analyzed. Additionally, a distinction is made between domestic violence committed «with respect to a child» and violence committed «in the presence of a child», since the specified circumstances have different legal significance for the qualification of the act.

Key words: administrative and legal response, administrative liability, domestic violence, martial law, object, objective party.

Постановка проблеми. Домашнє насильство є складним соціально-правовим явищем, що становить істотну загрозу правам, свободам та законним інтересам людини. У цьому контексті притягнення винних до адміністративної відповідальності за ст. 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) посідає важливе місце у механізмі запобігання цьому явищу. Водночас ефективність адміністративно-правового реагування на зазначене явище залежить від правильного встановлення ознак складу правопорушення, зокрема його об'єктивної сторони.

Проблематика обраної теми дослідження щодо визначення об'єктивних ознак складу зазначеного адміністративного правопорушення зумовлена особливостями форм його вчинення, а також необхідністю відмежування домашнього насильства від побутових конфліктів, які не містять ознак складу адміністративного правопорушення. Додатково виникають складнощі щодо документування та доказування фактів психологічного й економічного насильства, оскільки їх досить складно виявити, задокументувати та належним чином довести.

Слід зауважити, що дія правового режиму воєнного стану негативно вплинула на своєчасність виявлення, документування та правильну оцінку фактів домашнього насильства, що актуалізує питання забезпечення ефективності адміністративно-правового механізму реагування. Чинниками цього є вимушене переміщення населення, соціально-економічна нестабільність, зміна умов проживання та ускладнення доступу до правоохоронних і судових органів. У зв'язку з наведеним питання визначення та встановлення об'єктивних ознак складу адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 173-2 КУпАП, залишається дискусійним. Це зумовлює потребу в подальшому вдосконаленні практики застосування зазначеної статті та уточненні її окремих положень.

Аналіз останніх досліджень. Принагідно відзначити, що наукові дослідження, присвячені вивченню об'єктивних ознак складу адміністративного правопорушення передбаченого ст. 173-2 КУпАП, мають фрагментарний характер. Зокрема, серед авторів, які досліджували зазначене питання, пропонується виокремити: Ботнаренко І.А., Гриньків О.О., Горбунова Я.М., Кіблик Д.В., Данілов С.О., Кіцул Ю.С., Ковальова О.В., Нерода М.А., Пундор Ю.О., Аніщук В.В., Саббатовський В.Ю., Хуторянська Т.В., Чишко К.О. та інші.

Метою написання статті є дослідження об'єктивних ознак складу адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 173-2 КУпАП.

Виклад основного матеріалу. На важливості такого правового явища, як «склад правопорушення» наголосив Давиденко О.О., який зауважив, що у контексті пріоритетності захисту прав і свобод важливим, зокрема, є теоретико-правовий аналіз кваліфікації адміністративних правопорушень, адже саме правильна кваліфікація адміністративного проступку є умовою ефективності юридичної відповідальності та дотримання прав, свобод та інтересів учасників адміністративно-деліктного провадження. За результатами кваліфікації правопорушень оцінюється якість роботи органів Національної поліції, рівень фахової підготовки її співробітників, тому дослідження цієї теми має як теоретичне, так і практичне значення [1, с. 102]

Дослідження складу адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 173-2 КУпАП, доцільно розпочати з характеристики його об'єкта, під яким у теорії адміністративного права розуміються суспільні відносини, на які спрямоване протиправне посягання та які охороняються відповідною адміністративно-правовою нормою. Проте в науковій літературі відсутня єдність поглядів щодо визначення об'єкта цього адміністративного правопорушення. Це пов'язано із розміщенням ст. 173-2 КУпАП у межах глави 14 КУпАП «Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку».

Так, Чишко К.О. вважає, що родовим об'єктом слід вважати згруповані за певними ознаками суспільно-правові відносини, що охороняються адміністративно-деліктним законодавством. Саме за родовим об'єктом проступки розподілені між главами Особливої частини КУпАП (наприклад, глава 14 «Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку») [2, с. 8]. З урахуванням формування Особливої частини КУпАП, родовим об'єктом правопорушення, передбаченого ст. 173-2 КУпАП є суспільні відносини у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки.

Водночас наведене лише частково відображає спрямованість домашнього насильства. Пов'язано це із специфікою його вчинення, як адміністративного проступку, оскільки його особливістю є посягання на особистісну безпеку конкретної особи, що виокремлює його з-поміж інших проступків, передбачених главою 14 КУпАП. Як наслідок, у науковій літературі сформувався підхід, відповідно до якого

при визначенні безпосереднього об'єкта ст. 173-2 КУпАП слід враховувати не лише розташування цієї норми, але й низку суспільних відносин, яким безпосередньо заподіюється шкода.

Зокрема, Кіблик Д. В., Данілов С.О. та Кіцул Ю.С. вважають, що правова норма ст. 173-2 КУпАП спрямована на захист комплексу прав осіб, на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», зокрема: права на безпеку та захист від насильства; права на фізичну та психологічну недоторканність; права на гідне сімейне життя без жорстокого поводження; економічних прав у межах сімейних відносин. Відповідно, безпосереднім об'єктом правопорушення є фізичне, психічне здоров'я та економічне благополуччя осіб, на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», як складники конституційного права на життя, здоров'я та гідність [3, с. 86].

Схоже формулювання наведено у дослідженні Хуторянської Т.В., яка зазначає, що об'єктом правопорушення, передбаченого ст. 173-2 КУпАП, є суспільні відносини у сфері захисту прав громадян. Такий висновок ґрунтується на тому, що насильство порушує цілу низку прав людини: на рівний захист перед законом; на захист від гендерної дискримінації; на захист від жорстокого ставлення; на життя та фізичну недоторканність; на найвищі стандарти фізичного та психічного здоров'я [4, с. 92]. Наведене додатково підтверджується диспозицією чинної редакції ст. 173-2 КУпАП, яка пов'язує настання адміністративної відповідальності із заподіянням шкоди шляхом вчинення фізичного, психологічного чи економічного характеру, внаслідок чого була завдана шкода фізичному або психічному здоров'ю потерпілого [5].

Принагідно відзначити, що обов'язковою ознакою складу адміністративного правопорушення є об'єктивна сторона, яка являє собою зовнішній прояв правопорушення, характеризує об'єктивні обставини його вчинення. Серед ознак об'єктивної сторони складу досліджуваного правопорушення виділяють: діяння, причинно-наслідковий зв'язок між діянням та наслідками, способи та засоби вчинення правопорушення, знаряддя, місце, час, обставини вчинення діяння [6, с. 551].

Ці теоретичні положення мають безпосереднє значення для встановлення ознак об'єктивної сторони правопорушення, передбаченого ст. 173-2 КУпАП. Останні надають змогу конкретизувати характер протиправного діяння, його наслідки та наявність причинно-наслідкового зв'язку між ними. Особливого значення це набуває з огляду на зміст чинної редакції зазначеної норми, яка пов'язує адміністративну відповідальність не лише з фактом вчинення домашнього насильства, а й із настанням наслідків.

Відтак, об'єктивна сторона адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 173-2 КУпАП полягає в «умисному вчиненні будь-яких діянь (дій або бездіяльності) фізичного, психологічного чи економічного характеру (застосування насильства, що не спричинило тілесних ушкоджень, погрози, образи чи переслідування, позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна або коштів, на які потерпілий має передбачене законом право, тощо), внаслідок чого була завдана шкода фізичному або психічному здоров'ю потерпілого» [5].

Слід зауважити, що зміст диспозиції ч. 1 ст. 173-2 КУпАП свідчить, що фізичне насильство у межах адміністративного правопорушення може полягати у застосуванні насильства, яке не спричинило тілесних ушкоджень, тоді як психологічне насильство може проявлятися, зокрема, у погрозах, образах чи переслідуванні, а економічне – у позбавленні житла, їжі, одягу, іншого майна або коштів, на які потерпілий має передбачене законом право [5].

Зазначене відображено у постанові Білоцерківського міськрайонного суду Київської області від 10.03.2025 у справі № 357/2410/25, де встановлено факт вчинення домашнього насильства психологічного характеру, яке полягало в тому, що особа «ображав лайливими словами та погрожував фізичною розправою, чим завдав шкоди її психологічному здоров'ю». При цьому на підтвердження обставин правопорушення суд врахував протокол про адміністративне правопорушення, терміновий заборонний припис, заяву потерпілої, її письмові пояснення, рапорт поліцейського, форму оцінки ризиків та відеозаписи з нагрудних камер поліцейських. У сукупності зазначені докази дали суду підстави встановити наявність події та складу адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 173-2 КУпАП [7].

Водночас використання законодавцем у формулюванні ч. 1 ст. 173-2 КУпАП «тощо» дає підстави стверджувати, що наведений у диспозиції перелік проявів домашнього насильства не є вичерпним, а тому для правильної кваліфікації необхідно встановлювати конкретний характер діяння та його відповідність визначеним законом формам домашнього насильства.

Диспозиція ст. 173-2 КУпАП сконструйована як матеріальний склад, адже передбачає необхідність встановлення не лише протиправного діяння, а й передбаченого законом наслідку та причин-

но-наслідкового зв'язку між ними. Такі зміни безпосередньо позначилися на правозастосовній практиці, оскільки для притягнення особи до адміністративної відповідальності недостатньо встановити сам факт вчинення діяння фізичного, психологічного чи економічного характеру, слід також довести настання передбаченого законом наслідку.

Відтак, Шумський районний суд Тернопільської області у постанові від 27.02.2025 у справі № 609/155/25 зазначив, що з 19.12.2024 диспозиція ч. 1 ст. 173-2 КУпАП в якості обов'язкового елементу об'єктивної сторони домашнього насильства передбачає заподіяння шкоди фізичному або психічному здоров'ю потерпілого, тоді як попередня редакція ч.1 ст. 173-2 КУпАП (що діяла до 19.12.2024) в якості альтернативного елементу об'єктивної сторони домашнього насильства, поряд із завданням шкоди, передбачала також можливість заподіяння шкоди фізичному або психічному здоров'ю потерпілого. Оскільки обов'язковим елементом об'єктивної сторони домашнього насильства, згідно з ч. 1 ст. 173-2 КУпАП (в редакції Закону № 3733-IX, що діє з 19 грудня 2024 року), є саме завдання шкоди фізичному або психічному здоров'ю потерпілого, то відсутність в матеріалах справи доказів, що така шкода була завдана, виключає в діях ОСОБА_1 наявність об'єктивної сторони адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 173-2 КУпАП [8].

Ч. 2 ст. 173-2 КУпАП викладено, як кваліфікований склад: «Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи, - тягне за собою накладення штрафу від тридцяти до шістдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до п'ятдесяти годин, або адміністративний арешт на строк від двох до десяти діб» [5].

Наведене підтверджує особливу увагу законодавця до захисту прав дітей. Як зазначають Пундор Ю.О. та Анішук В.В. до внесених змін дитиною, яка постраждала від домашнього насильства, була/є особа, яка не досягла 18 років та зазнала домашнього насильства в будь-якій формі або стала свідком (очевидцем) такого насильства. Але вперше законодавець передбачив відповідальність за вчинення домашнього насильства стосовно дітей [9, с. 80].

Втім, Ковальова О.В. вважає, що це, з одного боку, сприяло вирішенню проблеми неналежної фіксації у процесуальних документах потерпілих від домашнього насильства дітей, а з іншого – породило нові виклики правозастосовної практики. Безумовно, дитина, яка стала свідком (очевидцем) домашнього насильства, зазнає шкоди психічному здоров'ю. Водночас убачається, що однією із причин такої різниці в підходах правозастосування стало формулювання норми ч. 2 ст. 173–2 КУпАП через призму слова «стосовно» [10, с. 74-76].

Ми підтримуємо наведену позицію, адже для правильної кваліфікації домашнього насильства першочергове значення відіграє розмежування його вчинення «стосовно дитини» та «у присутності дитини», оскільки ці категорії не є тотожними. Зокрема, Олександрійський міськрайонний суд Кіровоградської області у постанові від 28.03.2025 у справі № 398/1607/25, встановивши, що домашнє насильство було вчинено щодо співмешканки правопорушника у присутності неповнолітньої дитини, зазначив: «ОСОБА_1 вчинив домашнє насильство відносно своєї співмешканки ОСОБА_2, а не стосовно неповнолітньої дитини ОСОБА_3», у зв'язку з чим дійшов висновку про відсутність у його діях складу правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 173-2 КУпАП. При цьому суд звернув увагу на положення ст. 269 КУпАП, відповідно до якого дитина, у присутності якої вчинено домашнє насильство, визнається потерпілою незалежно від заподіяння їй шкоди [11].

Аналогічної позиції дотримався Придніпровський районний суд м. Черкаси у постанові від 03.10.2025 у справі № 711/5846/25, наголосивши, що домашнє насильство було вчинено «стосовно своєї співмешканки ОСОБА_2 в присутності їхньої малолітньої доньки, однак не щодо неї безпосередньо», а тому «для притягнення особи до адміністративної відповідальності за ч. 2 ст. 173-2 КУпАП необхідно встановити, що діяння фізичного, психологічного чи економічного характеру, передбачені ч. 1 ст. 173-2 КУпАП (застосування насильства, що не спричинило тілесних ушкоджень, погрози, образи чи переслідування, позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна або коштів, на які потерпілий має передбачене законом право, тощо), умисно вчинялися саме стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи і внаслідок таких діянь завдана шкода фізичному або психічному здоров'ю потерпілого – дитини» [12].

Поряд із цим, у більшості випадків домашнє насильство пов'язується саме із застосуванням фізичного впливу, що зумовлює необхідність окремого розгляду прояву його фізичної спрямованості. Саббатовський В.Ю. у дослідженні, присвяченому адміністративно-правовим заходам протидії домашньому насильству, безпосередньо звертається до проблематики конфлікту із застосуванням фізичної

сили як різновиду сімейно-побутових конфліктів та наголошує на необхідності його належної правової оцінки. Автор підкреслює, що наслідки застосування фізичної сили можуть бути різними, від незначної втрати загальної працездатності та короточасного розладу здоров'я до тілесних ушкоджень, таких як синці, подрипини, садни, гематоми, припухлості та набряки. Також, фізичні наслідки, застосування фізичної сили до особи постраждалої в наслідок домашнього насильства, можуть не мати юридично значної втрати загальної працездатності [13, с. 453].

Фізичне насильство не слід пов'язувати виключно з наявністю тілесних ушкоджень, оскільки його зовнішній прояв може полягати у різноманітних формах фізичного впливу, а його наслідком може бути як фізичний біль, так і ушкодження різного ступеня тяжкості. Саме тому для кваліфікації діяння за ст. 173-2 КУпАП важливим є встановлення характеру фізичного впливу, його спрямованості та зв'язку з передбаченими законодавством наслідками.

Не менш поширеними формами прояву домашнього насильства є психологічне та економічне насильство, які, на відміну від фізичного, не завжди мають очевидні зовнішні ознаки, однак можуть спричинити істотні негативні наслідки для потерпілої особи. Кифлюк Р.В. зауважила, що психологічне насильство саме по собі не завдає фізичного болю, але може бути причиною душевного розладу потерпілого. Психологічне насильство більш болюче для жертв, ніж фізичне. Зазвичай це триває довше, ніж фізичне пошкодження. Психологічний стрес має більш виражені несприятливі наслідки, ніж фізичні, системні напади чи інші акти насильства. Травма іноді більш відчутна, ніж від фізичного нападу. Жорстоким, нелюдським і таким, що принижує людську гідність, може бути не лише фізичне, а й саме психологічне насильство [14, с. 36].

При цьому, Ботнаренко І.А. та Гриньків О.О. зауважують, що психологічне насильство поєднує види як прямого негативного психологічного впливу, так і переважно маніпулятивні, які несвідомо спонукають іншу людину до дій, що завдають їй шкоди. Автори висловлюють припущення, що психологічне насильство також є формою тиранії, яка виявляється у маніпулюванні думками, почуттями та ставленням іншої особи, пригніченні (подавленні) її емоцій, виклику переживань [15, с. 107].

Важливо, що законодавче визначення психологічного насильства також безпосередньо охоплює «словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування», якщо такі дії викликають у постраждалої особи побоювання за власну безпеку або безпеку інших осіб, спричиняють емоційну невпевненість, нездатність захистити себе чи завдають шкоди психічному здоров'ю [16].

Щодо економічного насильства його прояви характеризуються позбавленням потерпілої особи доступу до матеріальних ресурсів та можливості самостійно ними розпоряджатися. Так, Верховний Суд у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду у постанові від 27.11.2019 у справі № 753/23624/18 економічне насильство визначив, як форму домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру [17]. При цьому для правильної кваліфікації за ст. 173-2 КУпАП важливим є не лише встановлення самого факту такої поведінки, а й визначення її характеру, спрямованості та наслідків для фізичного або психічного здоров'я потерпілої особи.

Висновок. З огляду на отримані результати дослідження, вбачається, що складність правозастосовної практики щодо визначення об'єктивної сторони адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 173-2 КУпАП зумовлено кваліфікацією психологічного та економічного насильства, а також розмежування домашнього насильства, вчиненого стосовно дитини та насильства, вчиненого у її присутності. Визначальним для правильної кваліфікації є встановлення характеру протиправного посягання, його форми, наслідків та обставин вчинення. Відповідно, ефективність застосування ст. 173-2 КУпАП безпосередньо пов'язана з належним документуванням усіх елементів об'єктивної сторони правопорушення. Врахування наведених обставин сприятиме усуненню прогалин практики правозастосування, забезпеченню ефективності притягнення винних до адміністративної відповідальності та посиленню гарантій захисту осіб, постраждалих від домашнього насильства.

Список використаних джерел:

1. Давиденко О.О. Теоретико-правові засади кваліфікації адміністративних правопорушень. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2017. Вип. 47. Том 2. С. 102-105.

2. Чишко К. О. Адміністративні проступки, що посягають на громадський (публічний) порядок і громадську (публічну) безпеку: види, юридичний склад, процедури кваліфікації: посібник / К. О. Чишко; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Наук.-дослід. лабораторія з проблем правового забезпечення діяльності поліції та протидії злочинності. Харків: ХНУВС, 2024.-112 с
3. Кіблик Д. В., Данілов С.О., Кіцул Ю.С. Еволюція адміністративно-правової відповідальності за домашнє насильство: від законодавчих змін до правозастосовних викликів. *Правовий часопис Донбасу / Law journal of Donbass*. 2025. № 4(93). С. 85-91.
4. Хуторянська Т. В. Загальна характеристика юридичного складу адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення. *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. Вип. 73. С. 91–96.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення Кодекс України. Закон України від 07.12.1984 № 8073-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/8073-10/ed20210805/parast173-2#n1733>
6. Борисов В.І. Співвідношення кримінально-правової характеристики злочину та його складу. Кримінальний кодекс України 2001 р.: проблеми застосування і перспективи удосконалення: тези доповідей та повідомлень учасників Міжнародного симпозиуму, 21–22 вересня 2012 року. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 476 с.
7. Постанова Білоцерківського міськрайонного суду Київської області від 10.03.2025 у справі № 357/2410/25. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125798665>
8. Шумський районний суд Тернопільської області у постанові від 27.02.2025 року у справі № 609/155/25. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125472119>
9. Пундор Ю. О., Аніщук В. В. Особливості змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами. *Часопис Київського університету права*. 2025. № 2. С. 78-83. DOI: 10.36695/2219-5521.2.2025.11.
10. Ковальова О.В. Адміністративна відповідальність за вчинення домашнього насильства стосовно або у присутності дитини: тенденції правозастосовної практики. *Нове українське право*. 2025. Вип. 6. С. 72-79.
11. Постанова Олександрійського міськрайонного суду Кіровоградської області від 28.03.2025 у справі № 398/1607/25. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126202769>
12. Постанова Придніпровського районного суду м. Черкаси від 03.10.2025 у справі № 711/5846/25. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131632999>
13. Саббатовський, В. Ю. Конфлікт із застосуванням фізичної сили як об'єкт удосконалення адміністративно-правових заходів у рамках боротьби з домашнім насильством / Вадим Юрійович Саббатовський // Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених, курсантів та студентів : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 17 травн. 2023 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Наук. парк «Наука та безпека». – Вінниця : ХНУВС, 2023. – С. 452-456.
14. Кифлюк Р.В. Особливості розслідування та судового розгляду кримінальних проваджень, пов'язаних з насильством в сім'ї: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2020. 233 с.
15. Ботнаренко І. А., Гриньків О. О. Психологічне насильство як форма домашнього насильства. *Часопис Київського університету права*. 2023. №2. С. 104-109.
16. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 № 2229-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
17. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду від 27.11.2019 № 753/23624/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86173759>

References:

1. Davydenko, O. O. (2017). Teoretyko-pravovi zasady kvalifikatsii administratyvnykh pravoporushen [Theoretical and legal foundations of qualification of administrative offenses]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriia «Pravo»*, Vol. 2, Issue 47, pp. 102–105. [in Ukrainian].
2. Chyshko, K. O. (2024). Administratyvni prostupky, shcho posiahaiut na hromadskyi (publichnyi) poriadok i hromadsku (publichnu) bezpeku: vydy, yurydychnyi sklad, protsedury kvalifikatsii: posibnyk [Administrative offenses that encroach on public order and public safety: types, legal elements, qualification procedures: manual]. Kharkiv: Kharkiv National University of Internal Affairs, 112 p. [in Ukrainian].
3. Kiblyk, D. V., Danilov, S. O., Kitsul, Yu. S. (2025). Evoliutsiia administratyvno-pravovoi vidpovidalnosti za domashnie nasylstvo: vid zakonodavchykh zmin do pravozastosovnykh vyklykiv [Evolution of administrative and legal liability for domestic violence: from legislative changes to law enforcement challenges]. *Pravovyi chasopys Donbasu*, No. 4(93), pp. 85–91. [in Ukrainian].
4. Khutoriianska, T. V. (2014). Zahalna kharakterystyka yurydychnoho skladu administratyvnoho pravoporushennia, peredbachenoho st. 173-2 Kodeksu Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia [General characteristics of the legal elements of the administrative offense provided for by Article 173-2 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses]. *Aktualni problemy derzhavy i prava*, Issue 73, pp. 91–96. [in Ukrainian].

5. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia: Zakon Ukrainy vid 07.12.1984 No. 8073-X [Code of Ukraine on Administrative Offenses: Law of Ukraine of 7 December 1984 No. 8073-X]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/8073-10/ed20210805/parast173-2#n1733> [in Ukrainian].
6. Borysov, V. I. (2012) Spivvidnoshennia kryminalno-pravovoi kharakterystyky zlochynu ta yoho skladu [Correlation between the criminal law characteristics of a crime and its legal elements]. Kryminalnyi kodeks Ukrainy 2001 r.: problemy zastosuvannia i perspektyvy udoskonalennia: tezy dopovidei ta povidomlen uchashnykiv Mizhnarodnoho sympoziumu, 21–22 veresnia 2012 roku, Lviv: Lviv State University of Internal Affairs, 476 p. [in Ukrainian].
7. Postanova Bilotserkivskoho miskraionnoho sudu Kyivskoi oblasti vid 10.03.2025 u spravi No. 357/2410/25 [Judgment of the Bila Tserkva City District Court of Kyiv Region of 10 March 2025 in case No. 357/2410/25]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125798665> [in Ukrainian].
8. Postanova Shumskoho raionnoho sudu Ternopilskoi oblasti vid 27.02.2025 u spravi No. 609/155/25 [Judgment of the Shumsk District Court of Ternopil Region of 27 February 2025 in case No. 609/155/25]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125472119> [in Ukrainian].
9. Pundor, Yu. O., Anishchuk, V. V. (2025). Osoblyvosti zmin do Kodeksu Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia ta inshykh zakoniv Ukrainy u zviazku z ratyfikatsiieiu Konventsii Rady Yevropy pro zapobihannia nasyilstvu stosovno zhinok i domashnomu nasyilstvu ta borotbu z tsymy yavyschamy [Specific features of amendments to the Code of Ukraine on Administrative Offenses and other laws of Ukraine in connection with the ratification of the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*, No. 2, pp. 78–83. DOI: 10.36695/2219-5521.2.2025.11. [in Ukrainian].
10. Kovalova, O. V. (2025). Administratyvna vidpovidalnist za vchynennia domashnoho nasyilstva stosovno abo u prysutnosti dytyny: tendentsii pravozastostovnoi praktyky [Administrative liability for committing domestic violence against or in the presence of a child: trends in law enforcement practice]. *Nove ukrainske pravo*, Issue 6, pp. 72–79. [in Ukrainian].
11. Postanova Oleksandriiskoho miskraionnoho sudu Kirovohradsko oblasti vid 28.03.2025 u spravi No. 398/1607/25 [Judgment of the Oleksandriia City District Court of Kirovohrad Region of 28 March 2025 in case No. 398/1607/25]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126202769> [in Ukrainian].
12. Postanova Prydniprovskoho raionnoho sudu m. Cherkasy vid 03.10.2025 u spravi No. 711/5846/25 [Judgment of the Prydniprovskiy District Court of Cherkasy of 3 October 2025 in case No. 711/5846/25]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131632999> [in Ukrainian].
13. Sabbatovskiy, V. Yu. (2023). Konflikt iz zastosuvanniam fizychnoi syly yak ob'ekt udoskonalennia administratyvno-pravovykh zakhodiv u ramkakh borotby z domashnim nasyilstvom [Conflict involving the use of physical force as an object of improvement of administrative and legal measures in combating domestic violence]. Aktualni problemy suchasnoi nauky v doslidzhenniakh molodykh uchenykh, kursantiv ta studentiv: tezy dopovidei Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii (Vinnytsia, 17 travnia 2023 r.), Vinnytsia: Kharkiv National University of Internal Affairs, pp. 452–456. [in Ukrainian].
14. Kyfliuk, R. V. (2020). Osoblyvosti rozsliduvannia ta sudovoho rozghliadu kryminalnykh provadzen, poviazanykh z nasyilstvom v simi: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.09 [Specific features of investigation and judicial consideration of criminal proceedings related to domestic violence: PhD thesis in Law: 12.00.09]. Kyiv, 233 p. [in Ukrainian].
15. Botnarenko, I. A., Hryniv, O. O. (2023). Psykholohichne nasyilstvo yak forma domashnoho nasyilstva [Psychological violence as a form of domestic violence]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*, No. 2, pp. 104–109. [in Ukrainian].
16. Pro zapobihannia ta protydiu domashnomu nasyilstvu: Zakon Ukrainy vid 07.12.2017 No. 2229-VIII [On Preventing and Combating Domestic Violence: Law of Ukraine of 7 December 2017 No. 2229-VIII]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> [in Ukrainian].
17. Postanova Verkhovnoho Sudu u skladi kolehii suddiv Pershoi sudovoi palaty Kasatsiinoho tsyvilnoho sudu vid 27.11.2019 u spravi No. 753/23624/18 [Judgment of the Supreme Court composed of a panel of judges of the First Judicial Chamber of the Civil Court of Cassation of 27 November 2019 in case No. 753/23624/18]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86173759> [in Ukrainian].